

Obsah

Úvod	7
Podoba slovníkového hesla	11
Struktura slovníku VALLEX	13
1 Lexikomy, lexikální formy a lexikální jednotky	13
2 Lexikální formy a lemmata	13
2.1 Reflexivní lemmata	14
2.2 Vid a vidové protějšky	14
2.3 Varianty lemmatu	15
2.4 Homografy (homonyma)	16
3 Lexikální jednotky	16
4 Valenční rámcce	18
4.1 Aktanty a volná doplnění	18
4.2 Morfematické vyjádření	21
4.3 Atribut obligatornosti slovesného doplnění	23
4.4 Expanze valenční pozice	23
5 Doplňující syntaktické informace	24
5.1 Kontrola	24
5.2 Reflexivita	25
5.3 Reciprocity	25
5.4 Syntakticko-sémantické třídy	26
5.5 Frazémy a idiomu	27
Seznam značek	29
Seznam literatury	31
Slovník	35

Valence je významové (blouhkové) reprezentaci všech jejích možných významů v rámci gramatického místního věta, např. *Petr si pořídil čistý bílý růžový se zajedla (červ).* Druhým místem místního věta je významový vztah mezi slovem a celým významovým větovým kontextem (kontext). Ostatní pozice a všechna vztahy k slovům je často označováno jako nevalenční, např. *Jana se procházela (po ulici).* *Petr se bál (částečně, když si řekla (pro své podřízené),* když v kontextu popisu jsou do významu slovesa (ostatním smyslem) zahrnuty.

Valence se promítá i do povrchové realizace věty. Jakožto sklenec typicky všechna slova nabývají určité realizace – jejich morfematická podoba je určována místem konkrétního slovesa. Např. koncový bývá v aktivní věti typicky vyjádřen nominativem, zadních poslat se obvykle mísí s akuzativem (např. *Petr_{nominativus} zímal botu_{akusativus}*), jiná slovesa vykazují kinnance v dativu (např. *Petra_{nominativus} se ve škole_{dativus}*), opět jiná slovesa mají patient v dativu (např. *rodilka_{nominativus} bránil jižich řidič_{dativus}*) či ve formě předložkové skupiny (např. *doufali ve větce_{nominativus}*). Napřed tomu formu valenčnosti všech doplněk byvá dáná významem těchto doplnků (délky domluď do kály na hřebíčku).

Valence je teoreticky zkoumána změna od poloviny 20. století, jmenujme zde již zmíněnouho L. Tesářem (viz Těšářová, 1939). Dále na zkoumání významové struktury valence pak přinesaly především studie Ellmanové (Ellmannová, 1968, 1969). V českém prostředí se k významovým pracím věnovaným valenci řidi zejména studie Danclové (Daneč, 1971, Daneč – Hlaváč, 1987), práce Pánevrová (Pánevrová, 1974, 1980, 1994), Kadíkovy (Kadík, 2000) a Sgallové (Sgall, 1998, 2006). Další odkazy lze nalézt v seznamu literatury na konci tétoho článku.